

Lokale landmænd på vej frem

Blandt andet Bill og Melinda Gates Foundation satser på en udvikling af mælkeproduktionen i Uganda med undervisning af kommende mælkeproducenter. Andre landmænd kaster sig selv ud i udvikling af deres virksomheder, hvilket for eksempel gælder en dyrker af mango, der nu producerer både juice og vin.

UGANDA

AF NIELS DAMSGAARD
HANSEN

Vi skal ud at besøge nogle mindre landbrug på studieturen, Effektivt Landbrug er medarrangør af.

Hvem de er, og hvad de producerer, ved vi ikke på forhånd. Men i løbet af dagen viser det sig, at det er tre mælkeproducenter og en landmand med en mangoplantage, som selv forarbejder frugterne til juice og vin.

Aftenen før, ved middagen på hotellet i byen Masindi, ville nogle i gruppen gerne have vin til maden. Et kig på vinkortet og en vin blev valgt. Det viste sig at være en lokal vin, produceret på basis af mango. At vi næste dag skulle besøge manden, der

havde lavet den, var vi ikke klar over. Det er noget af det spændende ved at rejse i et land med en anden kultur: at de gode overraskelser står i kø.

Dagen starter med at køre ad en typisk rød jordvej ud i omegnen, som her er domineret af små traditionelle familielandbrug.

Fra malkekøer til mangoplantage

Hvis man først har oplevet, hvordan en ufortyndet juice lavet af solmoden mango smager, er det lidt svært at nyde den juice, vikan købe i Danmark.

Hos Bagada John Winter fik vi smagt den ægte vare. Juice lavet af friskplukket, fuldmunden mango bragt ind i eget juice-presseri og presset med det samme.

Det hele foregår med håndkraft lige fra plukning til tapning på enten 0,5

liters flasker eller 2,5 liters dunke. Som begge påsættes en flot etiket med firmanavn og varedeklaration.

- Tidligere havde jeg køer, men besluttede så at gå over til at producere mango.

- De fleste ugandere betragter mango som et affaldsprodukt, fordi de gror overalt i vores del af landet og giver et godt udbytte, fortæller Bagada John Winter.

Fire hektar med mango træer

Han og hans kones virksomhed hedder Biizi Multiple Farm og har nu fire fastansatte medarbejdere.

I løbet af nogle få år har de tilplantet fire hektar med mango i forskellige sorter, der bærer modne frugter stort set året rundt. Stabil produktion er også væsentlig for at skabe en sund forretning i Uganda.

Det tager tre år, før et mangotræ bærer frugt, og det tager yderligere nogle år, før træerne yder fuldt ud. For at gå i gang skal landmanden derfor enten have indtægt ved siden af eller få tilstrækkelig hjælp i opstartsfasen.

Træerne er plantet, så de har luft omkring sig.

- Hvis vi planter for tæt, er der stor risiko for angreb af svampesygdomme, forklarer Bagada John Winter.

Sørger for vand til træerne

Selvom der falder over en meter regn om året i Uganda, er der alligevel perioder med tørt vejr.

- Vi laver vandingskanaler og graver små reservoirer ved hvert af træerne, som så kan få tilstrækkeligt med vand i de tørre perioder, fortæller Bagada John Winter.

Når frugterne er modne, håndplukkes de og bringes ind i den mindre bygning, hvor der er indrettet presseri, aftapning og plads til fremstilling af vin.

Alt arbejdet derinde sker med små maskiner og håndkraft.

Når juiceen er tappet, sættes etiketterne på, og herefter skal den fragtes frem til kunderne. Det sker normalt ved at køre kasserne med motorcykel til busstationen i Masindi. Der har endnu ikke været råd til at købe en varebil til virksomheden, selvom det er en nemmere og bedre løsning.

- Når vejene er våde, er vi nødt til at

leje en bil til at køre dem til bussen, siger han.

Som besøgende er man dog ikke i tvivl om, at ambitionerne i virksomheden. Der skal nok blive råd til at investere i en bil på et tidspunkt. Her i investeringsfasen er prioriteringen blot anderledes.

Hjælper landmændene til at få malkekvæg

Der er omkring tre millioner malkekøer i Uganda. Langt de fleste står i meget små besætninger med en til fem køer. Det gælder blandt andet for de flere og flere Holstein køer, som et hjælpeprogram kaldet East Africa Dairy Development (EADD) hjælper landmænd til at få.

Pengene til programmet stammer fra Bill og Melinda Gates Foundation. Det omfatter nu omkring 25.000 landmænd i Uganda - og endnu flere i Kenya og Tanzania.

For at være med skal landmændene være knyttet til et andelsselskab, som aftager mælken.

- Loven siger, at der skal være mindst 30 landmænd for at danne et andelsselskab, forklarer Turyamkayo Silver. Han arbejder for programmet

■ Den meget velsmagende, naturlige juice fra mango tappes på mindre flasker og større dunke, som begge får en flot etiket klistret på.

■ Bagada John Winter har opbygget sin professionelle virksomhed Biizi Multiple Farm med dyrkning af mango, som han og hans medarbejdere forarbejder til juice og vin. Fotos: Niels Damsgaard Hansen

■ John N. Bruce er med i et program, som hjælper lokale landmænd med at opbygge en mælkeproduktion på basis af Holstein-kvæg.

■ Udover mango dyrker Bagada John Winter også et mindre areal med jordnødder, som er en bælgplante.

GLOBAL FARMING
Kontakt: Jørgen P. Jensen
jpjensen@effektivtlandbrug.dk
21 15 91 21

i Uganda

blandt andet som inseminør og underviser.

Det er nemlig sådan, at landmændene skal have en grundviden om management af malkekvæg for at blive en del af programmet. Grundidéen er, at man modtager en drægtig kvie fra et medlem af programmet, og når den siden får en kviekalv, giver man den videre til et nyt medlem.

På den måde kan selv mindrebedmedlede landmænd komme med og blive mælkeproducenter.

Der står mere om programmet på denne hjemmeside: www.heifer.org og her: www.abstcm.co

Bedre med få end mange køer i starten

Umiddelbart lyder det af meget lidt at have en malkeko med opdræt.

- Men vores erfaring er, at det er meget vigtigere at passe nogle få dyr godt end at have flere, som bliver passet for dårligt, påpeger Turyamkayo Silver.

Han fortæller, at den gennemsnitlige ydelse er omkring otte liter pr. ko dagligt i hans område.

- De har genetisk potentiale til at yde omkring 25 liter om dagen i snit

over en laktation, fremhæver han. Det er især foderet, som ikke har den fornødne kvalitet.

Komité bestemmer

For at få en kvie skal modtageren være i stand til at bygge og betale en stald med cementgulv og have mindst 0,4 hektar til rådighed til produktion af foder.

- Det er en komité på ni landmænd, som allerede er med, der endeligt afgør, om man kommer med, fortæller han.

Når det er besluttet, at en landmand kan komme med og få sin gratis kvie, går undervisningen i gang.

- Vi underviser dem i at bygge stalden, i at dyrke foder og passe malkekvæg. Forud for modtagelsen er der mindst to måneders undervisning, som sker hver søndag eftermiddag.

- De får både teoretisk og praktisk træning i eksempelvis at håndtere kvægsygdomme, siger Turyamkayo Silver.

Udover denne træning besøger nye medlemmer de medlemmer, som har været i gang noget tid. Det handler om at være godt skuldret til en ny tilværelse som mælkeproducent.

■ Byabasaija Charles er skolelærer, men har sammen med sin familie et mindre landbrug, hvor de også har igangsat en mælkeproduktion. Her er hun i familiens bananplantage.

■ Når kolberne med håndkraft er plukket af majsplanterne, høstes resten til at lave ensilage af. Før ensileringen hakkes planterne med denne maskine.

■ Sådan ser stalden ud. Den er bygget af lokale, naturlige materialer.

■ Kandumba Charles er uddannet dyrlæge og har sin egen praksis.

■ Sådan kan man også holde svin. Svineproduktionen i Uganda er lille, fordi der endnu ikke er så mange ugandere, der har råd til at spise kød dagligt.

■ En medarbejder hos Byabasaija Charles er ved at drive kvæget på græs.